

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 64.

V Ljubljani, v torek 20. marca 1900.

Letnik XXVIII.

Državni zbor.

Dunaj, 17. sušca.

Začetkom današnje seje je zopet Wolf s krikom zabaval galerijo, ki hodi gledat ta uzor delavnega poslanca. Wolf je večinoma že izrabil vsa sredstva parlamentarnih komedijantov in danes se ga sramujejo že mnogi politični somišljeniki. Vendar pa se še boje njegovega gadjega jezika in strupenega peresa. Zato nemške stranke, izvzemši antisemite, nimajo poguma, da bi tega kričarja postavili pred vrata. Kar je zadnje dni uganjal s svojimi tovariši, presega že vse meje. Tako je bil s tovarišem Irotom zveržil okoli 15 pol obsežno interpelacijo iz samih zaplenjenih člankov in zberal 15 podpisov mej poslanci. To je smela zloraba poslanske pravice. Predsednik je zahteval objavo te prusaške oholosti. Mej tem sta se dva poslanca tudi premislila in preklicala svoja podpisa. Torej interpelacija ni imela dovolj podpisov in bila nedopustna. A Wolf, ki je menda bratovščino pil z ranjnim Bismarckom, si je vsled tega jezo hladil z raznimi psovskami. In to je hotel doseči. Njegovi volivci so že tako vzgojeni.

Nadaljna seja pa je bila nenavadno mirna. Odsotni so bili mnogi poslanci, ki so se pripravljali na pot. Zbornica je brez debate vsprejela načrt zakona, s katerim se za nadaljna tri leta odpusti hišnim posestnikom v Trstu in okolici progresivno povišanje hišno-najemninskega in petodstotnega dohodninskega davka.

Posl. Steiner nato poroča o raznih nujnih predlogih glede državnih posojil. Po kratki debati je zbornica pritrdila načrtu zakona, ki vlado pooblašča, da sme povodom uim in drugih nesreč dana državna posojila znižati ali pa tudi popolnoma odpisati. Vse dotične vloge in listine so proste pristojbin in koleka.

Dunajsko posojilo.

Dr. Pattai je poročal o načrtu zakona, s katerim se dunajskemu mestu odposojila 30 milijonov kron za električno razsvetljavo odpuste vse pristojbine in koleki. Zbornica je brez debate vsprejela zakon.

Krošnjarstvo.

Nato je zbornica nadaljevala splošno razpravo o premembi §§ 59 in 60 obrtnega reda. Trgovinski minister baron Call je naglašal potrebo te premembe, da se nekoliko omeji tekmovalnost potovalnih agentov in krošnjarjev. Dr. Kronawetter pa je zastopal nasprotno stališče in se izrekel proti premembi. On zastopa dunajske velike trgovce in kapitaliste, odtod njegovo mrzlo srce do malih obrtnikov in trgovcev. Zato pa so temu »demokratu« glasno ugovarjali z raznih strani.

Posl. Erb pa je odločno zagovarjal predlogo, ki bode zakonita obramba konsumentov proti jezičnim agentom, ki po hišah vsiljujejo za drag denar razno preležano, židovsko blago.

S tem je bila splošna razprava končana. Za nadrobno razpravo je oglašanih nad 30 govornikov, ki imajo časa za razmišljanje do srede maja.

Južna železnica.

Železniški minister vitez Wittek je odgovarjal na razne interpelacije glede južne železnice. Minister je naglašal, da južna železnica nikakor ni bila kos svoji nalogi ob raznem prometu minolega leta. Promet se

Naprave niso zadostne in osobje je z delom preobloženo. Nadzorovanje je bilo jako pomanjkljivo. Zato so v jeseni državni nadzorniki avstrijskih železnic dobili nalog, da nadzorujejo službo pri južni železnici. S posebnim odlokom je minister opozoril južno železnico, da pomnoži osobje, ker pri južni železnici še vedno velja 24urna služba. Zahteval je tudi, da južna železnica razširi kolodvore v Mariboru, Ljubljani, Pragerskem, Ljubnem, Inomostu, Bo canu in Ali. Ravnateljstvo je obljubilo, da hoče vse v kratkem izvršiti ne glede na visoke troške. Tako je naročilo za letos 20 novih strojev, 30 osebnih in nad 300 tovornih vagonov. V zadnjih dveh letih se je osobje pomnožilo za 667 oseb. Minister upa, da bode južna železnica čimprej ustregla mnogostranskim opravičenim željam in odpravila razne nedostatke.

Kmalopet tretji uri je predsednik zaključil sejo ter poslancem voščil vesele velikonočne praznike.

Kratko je bilo to zasedanje in vendar smemo izražati nado, da se polagoma sčisti obzorje in parlament pride zopet v pravi tir. Poslanci sami so nagromadili gradiva in vlada je predložila več načrtov. Treba je le, da vlada s pogumom tudi izvrši, česar se je lotila. Najprvo je potrebna češko-nemška sprava, ki bode pričetek in podlaga izvršitvi § 19 v državni ustavi.

Politična razmišljanja.

IV. Narodna avtonomija.

Velenemška ideja je za eksistenco Čehov in Slovencev jako nevarna. Ko bi bila ta ideja samo bojni klic Wolfjancev, bi lahko ostali brezbrizni, toda ta ideja se vsepovsod praktično uporablja v javni politiki in v nadrobnejem narodnem delu. Duševne vezi Nemcev so jako močne in naravne, ker imajo jeden književni jezik ali zadnji čas se je pokazala velika solidarnost v političnih in gospodarskih interesih in tu, ko se gre za gospodarske interese celokupnega nemštva, tu tiči za nas Slovane eminentna nevarnost. Boj, ki se bje v državni zbornici, ne velja toliko sedaj odpravljenim jezikovnim naredbam v Češki in Moravski, vzrok tega boja tiči globlje, tiči v nasprotstvu velenemškega gospodarskega interesa proti narodnim in gospodarskim interesom slovanstva. Velenemštvo stremi z vso energijo priklopiti v območje svojih gospodarskih interesov Avstrijo, Balkan in Malo Azijo. Ako se pa slovanstvo v Avstriji, vzlasti Čehi in Slovenci gospodarsko okrepe in narodno nemškega upliva emancipujejo, potem je polje nemške eksploatacije omejeno in Balkan in Trst za njihove gospodarsko-politične interese za vedno izgubljen.

Na avstrijskem teritoriju v Češki in Sloveniji se bode odločil načelni boj za mejo slovenskih in nemških interesov v Evropi in ta boj se bje že dobrih petdeset let, a vara se vsakdo, da bode temu boju že konec. Boj, odločilni in morebiti krvavi boj še le pride, ker samogoltno germanstvo ne bode odnehalo, dokler bode še količjak upanja, da upogne in ugonobi moč slovenskega elementa ob Vltavi in Adriji. Seid hart jim kliče sivolasi Mommsen in duh Bismarckove politike ima v svoji machijavelistični politiki devizo: Macht geht vor Recht. Nobene politične morale ne pričakujemo od nemštva, katerega duševnega dedščina je Bismarckova

Zavest, da se v boju z nemškim elementom le branimo, da se bojujemo za pravico, za pravico svojega narodnega obstoja in pravico narodnega duševnega in gospodarskega razvitka, je vzvišena in nas navdušuje v boju. Pravica nam je velika moralna opora, vendar moramo ž njo družiti tudi moč, ako hočemo ostati zmagovavci na svoji zemlji.

Vsi vidimo, da se slovenske, češke in poljske prednje straže boré z nemško premočjo, ali mnogo nas je, ki stojimo v ozadi in ne čutimo in se ne zavedamo, da boj velja nam vsem, da se gre za naš skupni narodni obstoj: čuta vkupne narodne obrambe, ideje celokupnosti, solidarnosti avstrijskih Slovanov nam treba v boju slovanstva in germanstva.

Slovanstvo treba skupne ideje ter treba vravnjanja skupnega postopanja na temelju te ideje.

Predno pa moremo politično skupaj nastopati, treba je nam jasnega programa v glavnih načelih glede razmerja k Nemcem in glede samih med seboj.

Naše razmere med slovanskimi plemeni v Avstriji niso jasne. Jednih gre boj za državno pravo, to so Čehi in Poljaki, drugi so zopet narodni avtonomisti s centralnim parlamentom, namreč Slovenci in Malorusi. Vendar bodimo odkritosrčni in priznajmo, da je ideja državnega prava pri Čehih in Poljaki močno obledela in je to Čeh prof. Albert v gospodski zbornici sam priznal. Stare oblike razpadajo in jim sledijo nove. Realni politik mora računati le z idejami, z načeli, katere mora imeti vedno pred očmi in če treba tudi naglašati. Z danimi činjenicami, s položajem mora pa računati pri naporu za dosego svojega cilja.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. marca.

Državni zbor je v soboto prekinil zasedanje, ki se je pričelo 22. februarja in doneslo primeroma precej akoravno ne velikega dela. Ali morejo ljudski zastopniki z zadovoljstvom ozreti se nazaj na minulo kratko parlamentarno dobo? Da in ne. Pokazalo se je namreč, in to je »bene«, da sedanja zbornica lahko dela, ako le hoče. Precenti se namreč ne sme, da se je v primeroma kratki dobi rešilo precejšno število manjših načrtov in predlog. Posebno se pa mora pohvalno omenjati prijenljivost in zmerenost članov češkega kluba, ki so vkljub velikemu udarcu pripomogli ali vsaj ne preprečili pozitivnega dela v tem zasedanju. Seveda žanjejo za to uslugo od nemške strani samo nehvaležnost. Nemški zaupniki stavijo vedno nove zahteve, ki zavlačujejo ali onemogočujejo spravo. Tudi terorizem Schönererjevcev je precej zlomljen. Vrsti Wolfjancev so postale v zadnjem času vedno bolj redkeje. Konečno je pa precej veselo znamenje, da je desnica zopet jedina in solidarna. A tudi nezadovoljni so lahko s tekom zadnje sešije. Vlada je skoro pri vsaki priliki levičarila, za desnico večinoma ni imela jasnega pogleda. In v takih razmerah delo za prave ljudske zastopnike gotovo ni lahko.

Spravna konferenca je z večerajšnjim dnevom stopila popolno v nov stadij. Dopoludne se je sešel češki pododbor za jezi-

za popoldne je pa bil sklican plenum češke sekcije. Kakor se čuje, je ministerski predsednik plenumu že naznanil načela, ki vodijo vlado pri akciji za rešitev pravnega vprašanja. Dunajska »N. Fr. Presse« ve poročati sklepom večerajšnjega lista, da je sporazumljenje v jezikovnem vprašanju zagotovljeno, kolikor se namreč tiče jezika pri avtonomnih oblastvih na Češkem. Oficijelni komunikacij o tem še ničesar ne poroča, zasebni listi pa še niso dobili nikakih informacij, toraj treba čakati v tem oziru nadaljne sodbje.

Dunajski občinski zastop razpuščen? Zadnja »S. in M. Zeitg.« ve zopet poročati in sicer baje iz najzanesljivejšega vira, da bo zadnjič odobrena volilna reforma za dunajski občinski zastop sicer dobila najvišje potrjenje, da pa bo ob jednem razpuščen sedanji občinski zastop in da se vrše nove splošne volitve po novem volilnem zakonu. Ta vest se toraj že drugič kolportuje po dunajskem časopisju in se morda vendar le uresniči. Malo čudna se nam pa zdi trditev, da se bo s tem ustreglo liberalni in socialistični želji. Res je sicer, da so ti krogi svojedobno zahtevali nekaj podobnega, toda takrat stvar še ni bila tako resna, dognano pa je, da se krščanski socialci ne boje novih volitev.

Južno-tirolsko vprašanje je zopet na dnevnem redu. Tirolski deželni zbor se snide 26. t. m., a italijanski poslanci še vedno niso izjavili, da hočejo v bodoče sodelovati pri deželnozbornem zasedanju. To pa vladi in seveda tudi Nemcem ni všeč in radi tega je ministerski predsednik Körber pozval v nedeljo k sebi poslance dr. Kathreina, barona Malfattija in dr. Riccabona ter se z njimi dalje časa razgovarjal o prepornih točkah. Obljubil je poslancem, da bo vestno pretehtal njih želje in ugovore ter v najkrajšem času naznanil vladno stališče napram temu vprašanju.

Premogarska stavka traja še dalje vkljub temu, da ni prav nikakega upanja na kak uspeh pred mesecem majem, ko morda reši parlament znano vladno predlogo glede znižanja delavne dobe. Od strani vlade, ki se sedaj niti več ne peča s tem vprašanjem, kakor tudi od strani parlamenta toraj izstradani premogarji nimajo prav ničesar pričakovati, a tudi ne od strani delodajalcev, premogarskih kapitalistov. Ti sedaj lahko čakajo. Ako so prestali krizo ob največjem mrazu, toraj največjem pomanjkanju premoga, bodo tem lažje vztrajali na svojem stališču ob sedanjih toplejih dneh in kljubovali vsem zahtevam voditeljev premogarske stavke. In premogarji se vkljub temu ne povrnejo na delo, akoravno vedo, da bodo dosegli deveturni delavnik pri nekaterih podjetjih tudi brez nadaljne stavke, sicer pa nobene druge ugodnosti. Stradati morajo premogarji še dalje brez konečnega vspeha. Brezsrčni socialistični voditelji ne ganejo niti z mazincem, da bi pozivali premogarje k delu. To je pač dokaz, da soc. dem. ni mnogo za blagor delavcev, pri njih se gre marveč le za premoč, za strankarsko vprašanje. Vsak pravi delavski prijatelj bi sedaj svetoval stavkarjem, naj se vrnejo k delu, le soc. dem. ne, ker so prijatelji delavcev le tedaj, ko pričakujejo koristi za se in za stranko. — Še le večeraj je prišlo vodstvo do zavesti, da bi nadaljna stavka delavcem več škodila nego koristila, ker izde-

pozivlja, naj gredo zopet na delo. In res se je včeraj že pričelo z delom v nekaterih premogovnikih v severnem in zahodnem delu Češke. Pričakovati je, da se premogarji kmalu spametujejo tudi v drugih okoliščinah.

Razprava o lex Heinze preložena.

Obstrukcija v nemškem državnem zboru slavi sedaj zmago nad zbornično večino. Z najrazličnejimi sredstvi je v soboto preprečila konec razprave o celotni lex Heinze in predsednik grof Ballestrem je postavil na dnevni red včerajšnje seje zopet razpravo o državnem proračunu. Z imenskimi glasovanji, s tajnimi sejami in nebroj spreminjevalnimi predlogi so dosegli, česar niso mogli pravilnim, poštenim potom. A veselje levičarjev, češ, da je lex Heinze s tem odstranjena, je sedaj vsaj še prezgodnje.

Anglija zahteva kanarske otoke.

Občno senzacijo vzbuja vest madridskega lista »El Siglo Futuro«, da zahtevajo Angliji kanarske otoke, ker je Španija brez dovoljenja angleske vlade prodala Nemčiji nekaj otokov v južnem morju, česar baje po pogodbi ne bi smela storiti. Kot odškodnino za toliko preziranje zahtevajo sedaj Angliji kanarske otoke. Oficijelno se vest dementuje, a sodi se, da popolno ni izmišljena.

Slovstvo.

Pregled knjižnic.

(Konec.)

Zares čuditi se moramo požrtvovalni pridnosti katoliške duhovščine, in to tem bolj, ako pomislimo na velike letne dotacije, ki jih dobivajo drugi zavodi. Tako dobiva n. pr. dunajska vseučiliška knjižnica na leto svojih 70.000 K, praška 42.000 K in graška okoli 28.000 K, razun tega pa še vsaka obilico brezplačnih takozvanih dolžnostnih izvodov.

Duhovniške knjižnice se pa ne odlikujejo samo po mnogoštevilnih, ampak tudi po svojih dragocenih delih. Naj omenimo samo inkunabule, katerih imajo duhovniki v svojih rokah 25.267, t. j. več nego vse druge avstrijske knjižnice (23.912), ne izvemši dunajske dvorne, katerih ima sama 7000.

Največ inkunabul ima Bibliotheca Rossiana v Lainzu poleg Dunaja. Samih knjigotiskov pred letom 1480 ima čez 1000 in drugih okoli 1500. Ta knjižnica je v rokah jezuitov in zavzema prvo mesto.

Čez 500 inkunabul imajo naslednje duhovniške knjižnice: Knjižnica benediktincev v Solnemgradu (1700), Klosterneuburg (1460), Göttweig (1409), Hohenfurt (1266), Sv. Florian (1000), Kremsmünster (886), Melk (868), Seitenstetten (660), Admont (667), Frančiškanska knjižnica v Bolcanu (634), Št. Pavel, Strahov (po 600), Michaelbeuern (552), Zwettl (512).

Kar se tiče števila, imajo najobsežnejšo knjižnico dunajski škotski menihi (100.000 zvezkov). Čez 50.000 zvezkov imajo: Kremsmünster (85.000), Sv. Florian, Hohenfurt, Strahov (po 80.000), Admont (79.000), Göttweig, Klosterneuburg, Raigern, Sv. Peter (po 70.000), Seitenstetten, Tepl, Zwettl (po 60.000).

Največ rokopisov hrani Melk (1856). Čez 1000 rokopisov imajo: Hohenfurt (1377), Sv. Florian (1300), Klosterneuburg (1250), Strahov, Bibliotheca Rossiana (po 1200), Göttweig (1111), Admont, Sv. Peter (po 1100). Skupno kaže seznam 26.611 rokopisov v duhovniških rokah.

Upamo, da dovolj jasno govore te številke in menda ni treba dalje dokazovati, da duhovniki niso nasprotniki omike. Ali pomislimo le še to, da smo v začetku leta 1900. Kaj bi morali pisati o duhovniških knjižnicah pred dobrimi 120 leti! O da bi mogli zbrati vse tiste legijone knjig, ki so jih za časa Marije Terezije in Jožefa II. pobrali redovnikom! Da si ustvarimo vsaj približen pojmo o velikem knjižnem bogastvu tedanjih časov — koliko so raznesli brezvestni in nevedni komisarji ter židovski starinarji, o tem niti ne govorimo — pomislimo samo to, da so mnogobrojne nekdanje samostanske knjižnice dale temelj skoro vsem sedanjim bogatim vseučiliškim in učnim knjižnicam. Dunajska vseučiliška knjižnica je v oni dobi dobila knjige petih jezuitskih knjižnic in cele kupe iz raznih drugih razpuščenih samostanov. Vseučiliški knjižnici v Pragi so morali poslati svoje knjige 3 avguštinski samostani, 5 benediktinskih, 2 ci-

stercienška, 2 barnabitska, 7 dominikanskih, 3 frančiškanski, 4 kapucinski, 2 karmeličanska, 5 minoritskih, 4 pavlanski, 3 servitski, 3 trinitarski, kartuzijanski, teatinski in 5 nunskih samostanov. Lvovska vseučiliška knjižnica je obogatela na enak način, in na vseučilišče v Inomost so šle ob svojem času tudi 3 jezuitske in leta 1782 do 1808 še knjižnice raznih drugih razpuščenih tirolskih samostanov.

In še učne knjižnice! V ljubljanski učni knjižnici ni nič manj nego 7 knjižnic iz deželnih razpuščenih samostanov, v Gorici so ji morali jezuitje zapustiti svoje knjižne zaklade. Učna knjižnica v Solnemgradu je nastala iz zapuščine starega benediktinskega vseučilišča in iz dvorne knjižnice starih duhovskih deželnih knezov. Dunajsko Terezijanišče je dobilo iz razpuščenih samostanov 6300 duplikatov, 5000 zvezkov iz prekrasne knjižnice v Mondsee, 4200 zvezkov iz karmeličanskega samostana v Laimgrube, 3700 zvezkov iz zapuščine prošta Blumensteina itd. itd. Samo ob sebi je umljivo, da je pri tem ropanju samostanov vzela glavni delež vselej dunajska dvorna knjižnica.

To so dejstva, ki jih ne utaji nihče, in prav zato se nam zdi smešno in neumljivo, da so še vedno ljudje, ki očitajo duhovnikom nazadnjaštvo. Sicer pa o tem v drugem članku.

Dopisi.

Iz St. Jerneja. Od 28. febr. do 11. marca so vodili v St. Jerneju č. gg. jezuitje Frančišek Doljak, Jakob Vrhovec in Alojzij Žužek sv. misijon. Tem gospodom so pomagali v spovednici prav marljivo gg. duhovniki iz sosednih župnij. Zdelo bi se, da je temu blagemu namenu sam Bog dal svojo pomoč. Primerni čas pred pomladanskimi opravili in povoljno vreme sta pripomogla, da se je udeleževalo ljudstvo celih 10 dni kar trumoma sv. misijona, tako, da je bila cerkev vedno prenapolnjena, in da se je ob tej priliki še posebno opažala potreba, zgraditi novo cerkev, ker sedanja toliko župniji ne zadostuje. Obhajancev je bilo 3700.

Nekaj nenavadnega je bila sklepna procesija. Na poziv voditelja sv. misijona je dala nebrojna množica, prišedša tudi iz sosednjih župnij, očitno Najsvetejšemu zadostilo za podile napade, katere je prizadejalo protiversko časopisje tudi v naši Sloveniji namestniku Najsvetejšega, velikemu papežu Leonu XIII.

Naj si blati brezverstvo vse kar je verskega in svetega, pokazalo je ljudstvo, če tudi včasih hipoma oslepljeno, javno, kako se se oklepa najudaneje pravega Boga, uvideč, kje je pomoč iskati.

Minuli so nezabni dnevi sv. misijona. Ljudje se čutijo nekako osamljeni, iz njih pomlajenih src pa odmeva zahvala č. gg. jezuitom, vrlemu in vnetemu gosp. dekanu Antonu Fettichu Frankheimu, ki je v svoji požrtvovalnosti dal povod k sv. misijonu, vsem č. gospodom, ki so kaj pripomogli k tako lepi izvanredni slavnosti. Bog živi in ohrani vrle misijonarje in jim povrni obilni trud za njihove temeljite in vnete govore, roseč svojega blagoslova, da bi njihova gorečnost rodila tudi obilega sadu.

Tukajšno županstvo obsoja nečuvence napade liberalnega časopisja na namestnika Kristusovega Leona XIII., ter se povsem stringja z vzvišenim namenom sklepne procesije sv. misijona

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. marca.

Eksercicije na srednjih šolah

Graška »Tagespošta« je grozno vznemirjena, ker je vlada dovolila eksercicije, duhovne vaje na srednjih šolah, t. j. dva tri dni vsak dan po dve propovedi. Če je »Tagespošta« po koncu, mora biti seveda tudi »Slovenski Narod«. In res je pricapljal za graškim židovsko-liberalnim listom, pobral njegove fraze in jih poslal svojim zvestim bralcem, da se tudi oni grozno vznemirijo. »Narod« vpije, da klerikalizem skuša s tem zopet dobiti šolstvo v roke; hujška dijake, češ, da so gotovo s tem prikrajsani za nekaj prostih dni, in da bodo morali poslušati dolgočasne pridige, zavživati sladko vodo cerkvenih propovedi, ki nimajo dru-

zega namena, kakor premotiti njihov zdravi razum«, »mesto da bi imeli nekaj brezskrbnih ur, v katerih bi se mogli razveseljevati in se navžiti svežega pomladanskega zraka«; opozarja stariše, da dijaki niso dolžni udeležiti se duhovnih vaj; pričakuje, da bodo profesorji spoštovali to »svobodo« in da bodo varovali dijake »eventualne maščevalnosti«. — Na to smešno hujskanje ni vredno odgovarjati. Opomnimo le to: Nam se zdi malo modro, da »Narod« hujška mladino in stariše zoper katehete; malo modro pa posebno še to, da hujška tudi profesorje. Ministerstvo je dovolilo eksercicije v soglasju kateheta z ravnateljem. Torej je ravnatelju in katehetu res svobodno, ali jih hočeta uvesti ali ne. Ne vemo pa, da bi potem, če jih odredita, bilo tudi dijakom še vedno svobodno, udeležiti se jih ali pa ne. Sicer ne bo ravnatelj nikdar mogel disciplinarno kaj določiti. Če bo ravnatelj svobodno določil, bodo dijaki svobodno storili ali pa ne. Lepa taka disciplina! Značilen je tudi strah »Narodov« pred eksercicijami. Če smo mi kdaj svarili ljudi, naj ne bero brezverskih knjig, je vedno »Narod« vpil, da mora stati klerikalizem pač na slabih nogah, če se boji brezverskih listov in knjig. Pogledajte ga sedaj! Nekaj pridig, in še »dolgočasnih, sladkovodenih« pridig, kakor pravi »Narod«, bi dijaki slišali, in »Narod« se ves trese od strahu, da jim ne bi premotile glave in da ne bi z njimi dobil klerikalizem šolstvo v roke. Ej, smešni so ti ljudje okrog »Naroda« in obžalujemo tiste, ki tak list zanje misli!

Informacije »Slov. Naroda«. Sobotni »Slov. Narod« piše doslovno: »Iz klerikalnih konsumnih društev. Te dni se je pri ljubljanskem sodišču vršila obravna, katera je pokazala, kako izvrstno in zanesljivo knjigodstvo imajo pri delavskem konsumnem društvu, nastanjenem v nekaj Ovičarjevi hiši na Kongresnem trgu. Tožil je društvo njega bivši poslovodja g. Pirnat in sicer na izplačilo kavcije. Društvo ni hotelo kavcije izplačati, češ, da ima protitirjatve v istem znesku. Te protitirjatve je hotelo dokazati s svojimi trgovskimi knjigami. Oj to knjigovodstvo! Društvo ima jedno samo knjigo, v katero se vse zapisuje, dohodki in izdatki, dolgovi in tirjatve. In zapisuje se vse tako, da se noben človek v tej knjigi ne spozna, in da niti tisti, ki jo vodijo, ne morejo iz nje pojasniti, če je društvo aktivno ali pasivno! Pri obravnavi se je izkazalo, da bi dokaz, koliko ima društvo protitirjatev, če ga je sploh mogoče izvršiti, veliko več veljal, kakor je cela kavcija znašala. To je naravno, saj celo društvena voditeljja, »Slovenčev« slamorezec Rakovec in Tomažič, nista vedela, pri čem da sta s svojim knjigovodstvom. Društvo se je tudi udalo in je raje izplačalo zahtevano kavcijo, kakor da bi se lotilo dokazila iz svoje knjige, da ima protitirjatve. Ta obravna nam kaže, s kako lahkomišelnostjo se pri nas organizujejo konsumna društva in kako nevestno se upravljajo. In oblast se v to niti vtikati ne sme. Na to slede »Narodovi« navadni, nič manj kot duhoviti ali pametni napadi na konsumna društva. »Narod« vsepovsod poudarja, kako izvrstne so njegove informacije, in da ga na Slovenskem ni lista, ki bi bil tako izvrstno informovan, kot baš »Narod«. Tako se list baha. Primerjajmo torej to, kar poroča »Narod« o navedeni pravdi, z resnico. Resnica pa je ta-le: Pirnat je res tožil društvo, naj mu povrne kavcijo. Toda ni samo propadel s svojo tožbo, marveč je bil vsled tožbe delavskega konsumnega društva razven tega tudi obsojen, da ima društvo plačati še 685 gld. 81 kr. Iz knjig je bilo natančno razvidno, koliko je prodajalec Pirnat od društva dobil blaga, ker je vsaka postavka od Pirnata samega lastnoročno podpisana, in razvidno je tudi, koliko je društvu izročil denarja in vrnil blaga. Društveno knjigovodstvo je torej podalo vse potrebne podatke za obsodbo Pirnata in za vsakega razumnega človeka je uže iz tega razvidna vsa praznота trditve »Narodove« o »jedni sami knjigi«. Dokaza o društvenih aktivih in pasivih pa društvo pri ti pravdi sploh ni potrebovalo, kar bi »Narodovi« knjigovodje morali vedeti. Tako je torej knjigovodstvo delavskega konsumnega društva. Ali je torej »Narodovo« kričanje, da je dobro informovan, samo baharstvo, ali pa je bil »Narod« do-

bro informovan, a je vsejedno tako pisal, kakor so čitali naši bralci zgoraj. Iz tega jasnega slučaja je razvidno, koliko se je zanesiti na »Narodova« poročila, kedar se gre proti »klerikalcem«. Vsejedno pa je izvestnim krogom »Narod« — evangelij. Star pregovor pravi: Vsak list ima brave, kakršne zasluži, res je pa tudi, da imajo nasprotno brave list, ki ga zasluži!

Apologetični govori v stolnici.

Kanonik dr. Lampe je v četrtek nadaljeval svoje velezanime govore o verskem vprašanju. Razpravljal je ali in kako se pride od nevere zopet do vere. Bog privede človeka do vere izjemoma ali po vnanjem ali notranjem čudežu ali navadno po knjigah, prijateljih, pridigah, zgledih itd. Da pa kdo pride do vere, mora najprej odstraniti ovire in nepristransko presoditi opore, ali so trdne ali ne. Treba je pred vsem vreči iz srca strasti in greh. Sloviti župnik Vianney se ni nikdar hotel z nikomer zgovarjati o veri, ako ni dotičnik prej opravil spovedi; in kedar je opravil spoved, je z njo tudi izginila nevera. — Nato je govornik jako krepko dokazoval resničnost podlage katoliške vere in sicer 1. da je Bog, 2. da je duša in 3. da je duša neumrjoča. — 1.: Mi smo tukaj, a ne sami od sebe, imamo stariše, naši stariši zopet stariše in tako nazaj... Kako daleč? Brezverci pravijo: ta vrsta je neskončna, se ni nikdar začela. To pa je nespametno, da je vrsta neskončna, zakaj ako se ta vrsta ni nikdar začela, je ni, in tudi nas ni. Drugi pravijo: mi smo iz opice. Toda kje imamo le en vzgled za to, da je človek nastal iz opice? Čemu torej trditi negotove stvari brez dokazov, čemu izbirati med Bogom in opico? Torej mora biti neko najvišje bitje, naš Stvarnik. — 2. Človek more misliti ob enem najrazličnejše stvari, s čudovito hitrostjo preleti celo vrsto dogodkov, razmišlja o prihodnosti... A tega nikjer ne nahajamo v stvari, materiji, torej tudi naše telo, ker je stvarno, ne more tega. Toraj mora biti brezstvarna, od telesa različna duša. — 3. Človek si nabira velikansko svoto znanja, ki se kaže tudi na vun, v raznih delih. Toda ob smrti se ta velikanska sila ne more izgubiti, kakor se sploh ne more uničiti nobena sila, kam torej gre? Nekateri ljudje imajo močno voljo, ki se kaže v značaju, odločnosti, krepostih, a taka energija se ne more uničiti, torej mora biti duša nesmrtna. Tudi nam priča zavest, da je duša nesmrtna. Ko bi duša ne bila nesmrtna, bi se človek lahko odtegnil Bogu s samomorom, in prav zato brezverci ne marajo nesmrtnosti duše. Tudi bi bilo vse eno, dobro in slabo, razbojnik in krepostni ljudje ob smrti jednaki. Toda to je pametno nemogoče reči. Torej mora biti duša nesmrtna.

Delavski praznik.

Včeraj je slovensko delavstvo praznovalo praznik sv. Jožefa. »Slovensko delavsko stavbinsko društvo«, katerega zaščitnik je sv. Jožef, je prisostvovalo dopoldne v stolnici sv. maši, katero je služil č. g. kanonik Sajovic. Zvečer je društvo priredilo v »Rokodelskem Domu« družbinski večer, katerega je počastil tudi g. kanonik Sajovic. Izrekla se je marsikatera iskrena napitnica ter spregovorila mnoga krepka beseda o koristi tega prospevajočega delavskega društva. Napivalo se je solidarnosti mej delavstvom, godovnikom, sosebno pozdravljeni pa ste bili napitnici čestitemu društvenemu prijatelju g. kanoniku Sajovicu in društvenemu predsedniku č. g. dr. Janežiču. G. kanonik je vnel s svojo milo besedo navzoče člane za vstrajnost v delu gospodarske organizacije, g. dr. Janežič pa je lepo naslikal pomen društva, ki naj delavstvu gradi mirne domove, v katerih vladaj sreča, ker le v srečen dom si človek želi. Tudi celjsko slovensko delavstvo je proslavilo včeraj praznik sv. Jožefa na slovesen način. Mariborsko delavstvo je tudi praznovalo praznik sv. Jožefa s slovesno sv. mašo.

Benefica slovenskih igralcev in igralk

bode prihodnjo soboto v deželnem gledališču. Igrali bodo »Danes bomo tiči«. S to predstavo se ob enem zaključijo slovenske predstave v sezoni. Ker so letos igralne moči slovenskega gledališča imele izreden napor ter je slovenska drama opetovano se jako častno pokazala, bode občinstvo pač upoštevalo, da letos niti izborne moči, kakor gospod Anton Verovšek, niso imele posebnih beneficij, in bode to priliko porabili

da pokaže dramskemu osobju svoje priznanje in simpatije.

V avdijenci je vsprejel cesar včeraj kardinala goriškega nadškofa dr. Jakoba Missio. Istega dne je cesar vsprejel v avdijenci tudi štajerskega dež. glavarja grofa Attemsa.

Deško semenišče v Gorici. »Prim. List« poroča, da bodo palačo na Zemljarsku še to pomlad prezidali. Pripravili bodo primerne prostore v pritličju in dozidali drugo nadstropje. Načrta je izdelal stavbinski svetovalec vit. Baubela po natančnih podatkih prevz. kardinala. Delo je prevzel zidarski mojster Mozetič. Bog blagoslovi začetek!

Goriške novice. Novi most čez Sočo pod sedanjim železniškim mostom se bo začel zidati že v prvi polovici meseca junija. — Hripa nastopa zadnji čas jako močno po Gorici in po deželi.

V Tolminu je 18. t. mes. dopoldne umrl bivši notar dr. Ivan vitez Premmerstein iz znane idrijske rodovine. Rojen je bil 16. aprila 1810, torej mu je manjkalo le še par tednov do 90 let. Bil je delaven v svojem poklicu, saj je še le 88letni starček odložil notarstvo, skrben oče, previden gospodar. Najbolj pa je bil znan po svojem zlatem srcu in po živi veri. Vzglyedno krščansko je živel, vspodbudno krščansko umrl. Naj mu sveti večna luč! Mnogočislani rodovini pa odkrito srčno sožalje!

Zborovanje na Štajerskem. Dne 11. t. m. je zborovalo politično društvo »Pozor« iz Ptuja pri Sv. Andražu v Slov. Goricah. O političnem položaju, o delovanju deželni in državnih poslancev je poročal mnogobrojno obiskanemu shodu deželni poslanec dr. Fr. Jurtela. Dr. Anton Brumen je govoril o jezikovni ravnopravnosti z ozirom na gospodarski in kulturni položaj naroda. Z navdušenjem so bile sprejete resolucije: 1. Proč od Gradca. 2. Ustanovitev posebnega namestniškega oddelka za Slovenski Štajer in nadsodišča v Ljubljani. 3. Slovenska državna poslanca se pozivljata, da zastopata najodločneje stališče Slovencev pri nastavljanju uradnikov. Ako se klub na njune želje in nastop v tem oziru ne bode hotel ozirati, pozivljata se, da zapustita klub.

Ljubljanski občinski svet ima jutri ob 5. uri popoldne izredno sejo. Na dnevnem redu je poročilo o zgradbi novega mesarskega mostu, prošnja mestnih učiteljev za zboljšanje gnotnega stanja in o ustanovitvi trgovskega tečaja na mestni višji dekliski šoli.

O darvinizmu bode predaval v sredo zvečer ob 7, 8. uri v »Kat. domu« preč. g. kanonik dr. Fr. Lampe, na kar s tem z nova opozarjamo.

Imenovan je za vojaškega kaplana 2. razreda č. gosp. Alojzij Peterlin, sedaj službujoč v Truški v Istri.

Dramatičnega društva v Ljubljani občni zbor bo v torek, dne 3. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v mali čitalniški dvorani »Narodnega doma«. Dnevni red: 1. Poročilo tajnika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Volitve. Odbor.

Umrli je v Kamniku 18. t. m. meščan Franc Praschniker, brat lani umrlega tovarnarja v Mekinjah.

»Mlini pod zemljo«. Kakor smo že naznanili, ponovila se bode na odru »Katol. Doma« v nedeljo 25. t. m. krasna igra o zadnjih urah paganstva v Rimu in sploh ves vspored proslave sv. očeta na korist škofovim zavodom. Opozarjamo občinstvo, da je najbolje, ako si že prej omisli sedeže. Sedeži se prodajajo od danes naprej pri hišniku v »Kat. Domu« po 1 gld., 60, 40, 30 in 20 kr. Z ozirom na blagi namen pričakovati je obilne udeležbe.

Cerkvena dela v Novem Mestu. Presbiterij kapiteljske cerkve bo letos popolnoma popravljen po svoji prejšnji obliki. Načrti so novo izdelani in potrjeni. Tudi prekrasno krypto ali spodnjo cerkev, jedino na Kranjskem, bo mil. gospod prost. Elbert popravil in zopet izročil božji službi. — Novomeška frančiškanska cerkev dobi dva nova gotična altarja.

Odlikovanje. Cesar je dež. sodnemu svetniku Lovrencu Ulčarju povodom naprošenega umirovljenja podelil naslov in karakter svetnika dež. nadsodišča.

»Marijina otroka«, povest iz Kav-

L. s štirimi podobami, je ravnokar izšla v slovenskem prevodu. Stane v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani broširan izvod 40 h, v pol platnu 60 h.

Obrtniški shod. — Obsodba mestnega gospodarstva. Mej ljubljanskimi obrtniki je prišla očitno prodirati stanovska zavest. Na včerajšnjem shodu »Konservativnega obrtnega društva« so obrtniki napolnili vrtni salon hotela pri »Maliču«. O vspehu deputacije, ki je prevzela nalogo, da stopi k vsem predstvom raznih zavodov s prošnjo, da se dela v zavodu razdele mej obrtnike, ne pa oddajajo prisilni delavnici, je poročal g. Tuma, da je nekaj odločujočih faktorjev sedaj izven Ljubljane in da deputacija torej poda poročilo tedaj, ko zve za mnenje vseh prizadetih faktorjev. Gospod Kregar je predložil peticiji na dež. zbor in trg. ministerstvo, na katera se obrača odbor »Konservativnega obrtnega društva« s prošnjo, naj po mesebojnem dogovoru blagovolita odstraniti zasebno konkurenco, ki jo sosebno ljubljanski krojači in čevljarji prenašajo od prisilne delavnice. Pričakuje se sosebno od deželnega zastopstva, da uveljavi sklep, ki prepoveduje v prisilni delavnici vsako delo, ki škoduje malemu obrtu. G. Tuma se je pritoževal, da se rešitev obrtne novele vedno odlašča, in tožil o pešanju čevljarske obrti, ki se pozna najbolj na tem, da je nekda Ljubljana z 18.000 prebivalci imela 125 čevljarskih pomočnikov, sedaj jih ima v najboljšem slučaju 87. Tožil je, da se po prodajalnicah konkurira z obrtniki s tovarniškimi izdelki. (Kje je »Trgovsko in obrtniško društvo«?) Mnogo se je doslej obrtnike izrabljalo pri volitvah. Čas bi bil, da se ne puste več! K tej točki se je oglasil tudi g. Franchetti, ki je kazal na to, da se tudi brivskemu in pekovskemu obrtu po raznih zavodih godi krivica. Po primernih pojasnilih g. Kregarja so bile peticije soglasno vsprejete. O mestnih vožnjah je poročal g. Breskvar, ter se zavaroval proti očitjanju, da bi bila razprava naperjena proti voznikom. Naperjena je le proti temu, da bi obč. svetniki zase dražili mestne vožje. Spominjal se je postopanja pri »elektini loteriji«, raznih »sprehodov«, postopanja c. kr. profesorjev napram obč. svetniku Lenčetu. Na shodu so bili navzočni obrtniki vseh strank ter so soglasno vsprejeli naslednjo obsodbo mestnega gospodarstva: »Žalostno gospodarstvo ljubljanskega mesta, katero se zlasti kaže v tem, da se denar meče za neproduktivne stvari, da pa mestna uprava za stvari, katere bi bile v korist proizvajajočim stanovom, to je ljubljanskim obrtnikom, nima sredstev. Tako n. pr. se je zidal brezpomemben dragi »Mestni Dom«, o tržnih lopah pa ni duha, ne sluha. Še žalostnejše pa je, če se more pri mestni upravi konstatirati nezdrave razmere, ki so se jasno pokazale pri oddaji mestne vožnje. Z ozirom na to izjavljajo obrtniki, zbrani na javnem shodu »Konserv. obrtnega društva«, da ne odobravajo obrtu nasprotnega gospodarstva ljubljanskega mesta, da vzlasti način, po katerem so se oddajale mestne vožnje, nasprotuje mestnemu statutu, koristi pa le dvema obč. svetnikoma«. O vračanju potresnega posojila je poročal g. Kregar. Dotična pojasnila daje obrtnikom brezplačno »Kons. obrtno društvo«. Obrtniki naj se oglašajo pri g. Kregarju ali pri g. Fr. Breskvarju. S to točko se je zaključil shod. Združeno ljubljansko obrtništvo bode s takimi shodi le imponovalo. Želeli je, da neprenehoma prireja shode, na katerih naj nepristransko kot obrtništvo nastopa in energično kliče po pravicah poštenega obrta.

Ljubljanski brivci so sklenili ustanoviti prenočišče za potujoče pomočnike in zadržno skladišče ter da se naj cene pri obrtu brivcev povišajo ter da naj povišane cene stopijo v veljavo s 1. aprilom t. l.

V Ratečah na Gorenjskem je padlo 18. t. m. blizu en meter snega. Imeli smo starega toliko, da nas je skrbelo, kedaj odleze. Sedaj pa še to za nameček. Tu je vedno dobra letina — za sneg.

Poštna zadeva. Vseled odredbe c. kr. trgovskega ministerstva smejo se poštne, brzojavne in telefonske vrednotice prejšnje izdaje, ki se nahajajo še po preteku meseca sušca 1900 v posesti občinstva, uporabljati v poštnem prometu dalje do ušetega 30. ki-

ljavne znamke, golice za poštne naloge, poštne spremnice, poštne nakaznice in poštne spremnice s povzetno nakaznico za tu- in inozemski promet; slednjič so izvzete golice za brzojavke, ki se oddajajo proti kasnejemu obračunjanju dotičnih pristojbin.

Vsprejem v topničarsko kadetno šolo. V to šolo se vsprejemajo mladeniči od 14 do 17 let, ki so dovršili pet razredov srednje šole z vsaj zadostnih, ali štiri razrede s povojnim vspehom. Na nezadostne rede v latinščini in grščini se ne ozira, treba je le povojnih redov iz ostalih predmetov. Šolnina znaša za sinove vojaških oseb 24 kron, za sinove neaktivnih vojaških oseb 160, sicer 300 kron. Vse druge stroške trpi vojni erar. Prošnje za vsprejem je do 15. avgusta poslati na poveljstvo artilerijske kadetske šole na Dunaju X/2. Vse druge podrobnosti so razvidne iz »vsprejemnih pogojev«, ki jih je dobiti za 40 vin. pri vseh kadetskih šolah.

Dva krščansko-socijalna shoda vršila sta se v nedeljo dne 18. t. m. Na prvem, vršečem se v Ljubljani v »Katol. Domu«, govorilo se je o papeževi 90letnici in obsodilo pisavo narodnih izdajic povodom papeževe 90letnice. Razpravljalo se je tudi o sedanjem splošnem političnem stanju. Shod se je izrekel za 8urni delavnik pri rudarjih. Drugi shod vršil se je pri D. M. v Polji isti dan popoldne. Tudi tu se je govorilo o papeževi 90letnici; nadalje o liberalizmu, socializmu in kršč.-socializmu. Govorila sta Moškerc in Urban. Na obeh shodih je delavstvo vsprejelo adresu na prevz. knezoškofa, s katero se obsoja »Narodove« napade in se izreka udanost sv. očetu in knezoškofu.

Zamorec se pere. Dobili smo nastopen popravek: Temeljem § 19 tisk. zakona prosim, da sprejmete naslednji popravek v št. 59 z dne 13. marca t. l. priobčene novice »Slovenski Narod in slovensko vinogradniško društvo«: Ni res, da sem bil jaz samostalni poslovodja »Slovenskega vinogradniškega društva«, ni res, da sem jaz delal brez vednosti društvenega odbora na svojo roko, ni res, da vse to, kar se naklada »Slov. vinogradniškemu društvu«, sem upe-ljeval jaz, ne da bi bil odboru o tem poročal, oziroma tudi proti njegovi volji; ni res, da sem si jaz pridržal poslovodstvo in da mi je to dalo priliko pri društvu delati svojevoljno; ni res da sem se ponudil vodstvu »Slov. Naroda« kot sodelovavec, kateri bo pri-našal tvarino od »Slov. vinogradniškega društva« in »gospodarske organizacije«; ni res da sem sodrug Malovrhov v boju proti po meni vpeljanem »Slov. vinogradniškemu društvu«. Res pa je, da sem bil od občnega zbora izvoljen za poslovodjo, da pa nisem bil nikdar pravi poslovodja in samo prodajalec vina, ker v kleti nisem imel ničesar opraviti. Res je, da sem bil po užitinski oblasti v zadevi Slov. vinogradniškega društva kot priča zaslišan. — V Ljubljani dne 17. marca 1900. — Fran Petrič.

Lučica dr. Slancu. Piše se nam: Znano je, da se sovražnik katol. vere doktor Slanc strinja celo z revolucionjskimi nakanami soc. dem. Zato je nedavno v »Narodu« na debelo hvalil revolucijo. Toda dr. Slanc hvali tudi Lutra. Luter pa ni odobral, da so l. 1525. kmetje s puntom hoteli odpraviti kneze in desetino. Kaj je storil? V zgodovinski knjigi, katero je pred kratkim napisal Bambergov tiskarna v Ljubljani, stoji tako: »Luther hat die Fürsten zu rücksichtslosem Kampfe gegen die Auführer aufgefordert«. Če je tedaj še Luter zoper Slanca, kako bo obstalo njegovo kraljestvo!

Ogenj. Iz Horjula. Dne 14. t. mes. ob 8. uri zjutraj je jelo nenadoma goriti v Horjulu. Zgorela je neka bajta in en kozolec. Ognjeglasno domače društvo je ogenj ustavilo, dasi se je slamnata streha pogorelega kozolca skoro tiščala. Pogoreli bajtar je bil zavarovan pri »Unio Catholica«.

Poroka nadvojvodinje Štefanije bode 22. marca v Miramaru.

Napad vojakov. Nek vojak domobranec napadel je na Dolenjski cesti nekega Koprivca. Ko je vojak zagledal stražnika, je junaški pokazal pete.

Ustrelil se je v Mariboru 20letni natakar Miha Bauer. Vzrok ženska.

S kravjimi zvonce so prišli v soboto

demiki graški. Hoteli so predstavljati krave na planinah in pravijo, da se jim je to pri demonstracijah še najbolj posrečilo.

»Bučo poskušal« je neki Anton Marovt v Cerkvenih ulicah v gostilni pri J. Miheliču svojemu znancu Iv. Ženkotu. Mej fanti je ondi nastal prepir in Marovt je z vrčkom lopnil po Ženkotovi glavi, ki je bila že »švoh« in je težko poškodovana.

Za podržavljenje kranjske pošte je mestna občina kranjska vložila vnovič prošnjo na trgovinsko ministerstvo.

K Burom je šel te dni baron Baillou iz Kokrice.

Za »laško« Primorje. Predsednik društva »Dante Alighieri«, Pasqual Villari, je te dni na nekem zborovanju v Messini pozivljaj laško vladu, naj razširi meje državi in naj se pridruži delu »Dante Alighieri«, da pridobi Istro, Trst in Dalmacijo. — Ali se bodo že odprle avstrijski vladni oči?

Bogata ubožica je umrla v Trstu. 83 let stara Ana Comelli je živela od beračenja. Ob njeni smrti so v neki omari našli 56.000 kron.

Ljubljanske novice. V Pariz bode šlo meseca aprila k svetovni razstavi 100 oseb s Kranjskega. — Nov kanal dobi cesta na Prulah. — Tujih delavcev je prišlo letos doslej v Ljubljano 150. — Ljubljana je narastla 90 cm nad normalom. — V mestni klavnici se je pripetila nezgoda uslužbencu Jožetu Čebulu. Znatno poškodbo je dobil na roki. — Karlovski župan si je te ni ogledal mestne naprave ljubljanske, sosebno elektrarno, katero namerava napraviti tudi Karlovec. — Ponesrečil se je v soboto tesar Franc Koprive iz Most. Pri Malem Grabnu nabijali so Kozinetovi tesarji trame in Koprive je padel 4 m globoko z glavo v vodo ter se pri tem zelo poškodoval.

Pri vinčku in zemljicah se je imel prav dobro neznan tat, ki je zlezal v tukajšnjo gostilno Franjo Kovačiča skozi odprto okno. Ker ni mogel dobiti denarja, se je založil z vinčkom in zemljicami, za vse težave pa je vzel potem še seboj dva bela namizna prta v vrednosti 14 kron.

Tatvina v cerkvi. V nedeljo je bil Mariji Pintar mej pol 5. mašo ukraden robec, v katerem je imela denarnico z 8 kronami. Okradena je čutila, da je neka ženska prav proti njej tiščala, a je pogrešila robec še-le, ko se je tatica urnih krač oddaljila od nje.

Frančič zopet zaprt. Posestnika Franceta Frančiča iz Rateč, ki je bil obdolžen, da je ustrelil svojo ženo, je bil nedavno izpuščen iz preiskovalnega zapore v Novem Mestu. Sedaj so Frančiča zopet priprli, ker je baje povedal trem svojim sojetnikom, da je ustrelil ženo po noči. Tudi Heldu je baje nekaj sličnega pripovedoval.

Iz raznih krajev. Dominikanec O. Didon, glasoviti propovednik, je umrl v Toulosu. Njegovo delo »Življenje Jezusa Kristusa« dobimo tudi v slovenskem prevodu. — Očeta naročil umoriti je posestnika Stefana Jazaba sin v Baranyarskem komitatu na Ogerskem. Za ta posel je dobil nekega viničarja, kateremu je obljubil 1200 gld. in mu 100 gld. dal na roko. Zaprl so tudi sinah umorjenega, ki je tudi viničarja nagovarjala k umoru, ker oče ni pustil sinu napraviti dolga na posestvu. — Škofovske konference so se 17. t. m. končale na Dunaju. — Pred promocijo umrl je na Dunaju mladi medicinec Jarmuth. Vsled naporenega učenja so se mu vneli možgani. — Samomori otrok se zadnji čas silno množe. V Rimu se je te dni vrgla iz petega nadstropja na cesto 12letna Elvira Campa, ker je »nesrečno ljubila«. V Schwäbisch Hall pa sta se dvobojevala dva 18letna smrkvca, ker je jeden zasolil prijatelju zaušnico. Jeden mladih duellantov je prestreljen skozi prsi. — 60 hiš pogorelo je v Malyinki na Ogerskem. — Demonstracije prireajo po Dunaju židovski agenti, ker jim ne diši prememba obrtne novele. — V srdi proti Nemcem je zaklal v Arco 24letni kmetaki fant Jožef Leoni gostilničarja Aleksandra Pacherja. Porotniki so ga 17. t. m. obsodili na smrt na vislicah.

Telefonska in orzjavna poročila.

Dunaj, 20. marca. Subkomite sprav. konferene za ureditev jezikovnega vprašanja pri avtonomnih oblastih na Čas

toliko, da je jezikovno nemešanim občinam uloge, ki niso pisane v jeziku okraja, odposlati dež. odboru, ki ima določen rok za prestavo ulog. § 11 glede občevalnega jezika mej avtonomnimi oblastmi in dež. uradi se je določilo prepustiti vladi v rešitev. Popoldne je Körber v svojem govoru izražal zadovoljenje na vseh. V četrtek je sklep spravnih pogovorov.

Dunaj, 20. marca. (C. B.) Gosp. zbornica je v današnji seji odobrila več manjših predlog, mej temi tudi zakon o državnih podporah za vsled uim prizadete prebivalce.

Dunaj, 20. marca. Današnja „W. Zeitung“ bode priobčila cesarske patente o sklicanju dež. zborov. Goriški dež. zbor bode sklican na 2. aprila, nižjeavstrijski na 27. marca, ostali dež. zbori razven tržaški in isterski na 26. t. m.

Dunaj, 20. marca. Naslovni škof dr. Mayr se je danes odpeljal v Miramare, kjer poroči nadvojvodinjo Štefanijo.

Lino, 20. marca. „Linzer Volksblatt“ piše, da je vsled zmernosti Čehov desnica zopet trdna in vplivna.

Gradeo, 20. marca. Danes zjutraj sta se dvojevala medicince Talničar in jurist Fuchs. Precej pri prvem streljanju je bil Fuchs zadet v čelo ter obležal takoj mrtev. Vzrok dvojevala je bil prepir mej dijakoma, ki sta si bila do tedaj prijatelja.

Moravska Ostrova, 20. marca. Včeraj so delavci spodili dunajske socijalne demokrate od vodstva štrajka. Na shodu, kateremu je prisostvovalo 12.000 mož, so se vrgli delavci na odbornike stavkarskega komiteja. Dunajski dr. Karpelus je dobil nebroj zausnič ter so ga delavci premlatili s palicami. Merta so vrgli z govorniškega odra ter je padel tako nesrečno, da so ga brez zavestnega prepeljali v bolnišnico. Posredovati je moralo vojaštvo. Vodjem so delavci očitali izdajstvo, sleparstvo in čudno ravnanje z denarjem za stavko. Tu so se delavci izrekli za nadaljevanje stavke, v Orlovem pa so se izrekli za delo. Iz večine krajev se poroča, da delavci prihajajo na delo. Mej dosedanjim štrajkom, katerega se je vdeleževalo 60.000 delavcev, se je izkopal 32 milijonov meterskih centov manj premoga, nego po navadi.

Kalosza, 20. marca. V čolnu se je sredi Donave prevrnilo 25 kmetov, ki so vsi utonili.

Vojska v Južni Afriki.

Na južno-afriškem bojišču vlada mir, odkar je Roberts zasedel Bloemfontein. Najnovejša poročila iz Kapstadta namreč javljajo, da pred tremi tedni ni pričakovati nadaljnega prodiranja angleške armade, ker je treba, da se založi Bloemfontein kot glavna točka pri nadaljnjih operacijah, z velikimi zalogami streliva in živil, ki so sedaj na potu. Iz tega se da sklepati, da je pot od Modder-Rivera do Bloemfonteina zelo neugodno vplivala na Robertsovo armado, katerej je pošlo vse, kar potrebuje armada pri prodiranju v sovražno deželo.

Kajpada Burom tudi ta okolnost ne bo več dosti koristila pri nadaljni vojni akciji, ker nikjer nimajo zadostno močij in bodo kvečjemu še ovirali prodiranje angleških čet v transvalsko republiko. Samo pri Mafeking in pa ob severni natalski meji kažejo Buri še svojo veliko moč. O burski poziciji pri Birggarških gorah se izjavljajo celo angleški strategji, da je nepremagljiva, ker je teren za Bure skrajno ugoden in so se preskrbeli z zadostnim številom topov. Sodi se pa, da Angleži na tem mestu sploh ne bodo poskušali svoje sreče. Tudi Mafeking je še v burskih pesteh in Angleži so se dosedaj zaman trudili, da bi osvobodili ondotno posadko, ki je oblegana že nad štiri mesece.

Kapstadt, 20. marca. Cronjea z armado še niso prepeljali proti Sv. Heleni. Sploh se sodi, da odvedo tje samo Transvalce, z Oranji hočejo Angleži mileje postopati. — Število ustajnikov se vsak dan množi. Pridružujajo se jim ubegli Oranji. V Vosbergu pri Viktori-West so se polastili pošte.

London, 20. marca. Reuterjev urad poroča iz Laurezo-Marqueza 18. t. m.: Brzojavno poročajo iz Mafekinga 10. t. m., da je položaj še nespremenjen. — Isti urad poroča iz Bloemfonteina 18. t. m.: 800 oranjskih Burov se je udalo generalu Pole-Caren.

London, 20. marca. Po poročilih iz Kimberleya je sklepati, da bo Mafeking kmalu osvobojen. S severa doli prodira Plumer, od juga pa polkovnik Drummond. Ta je poslal Peatema s predstražo naprej. Zadel je pri Štirinajstih rekah (Fourteenstreams) ob 500 Burov. Vnel se je hud boj. Peateman se je vrnil, ko je dosegel svoj namen.

London, 20. marca. Iz Pretorije poročajo 6. t. m.: Burske izgube pred osvobojenjem Kimberleya in Lady-smitha so naslednje: 677 ubitih, 2129 ranjenih. Vsled nezgod je umrlo 24, 176 je ranjenih. Vsled bolezni jih je umrlo 99. 1251 bolnikov je deloma ozdravelo, deloma se še zdravijo. Skupna izguba znaša 4351 mož.

London, 20. marca. V Kimberleyu je 1000 bolnikov. V vseh južnoafriških bolnicah je 17.000 Angležev.

SLOVENC!

pristopajte k

„Naši straži“!

Cena žitu na dunajski borzi				
dné 19. marca 1900.				
Za 100 kilogramov.				
Pšenica za pomlad . . .	gl.	7 77	do gl.	7 78
» » maj-juni . . .	»	7 79	» »	7 80
» » jesen . . .	»	7 99	» »	8 00
Rž za pomlad . . .	»	6 76	» »	6 77
» » maj-juni . . .	»	6 79	» »	6 80
» » jesen . . .	»	6 97	» »	6 98
Turšica za maj-juni . . .	»	5 64	» »	5 65
» » jul-avgust . . .	»	»	» »	»
Oves za pomlad . . .	»	5 32	» »	5 33
» » maj-juni . . .	»	5 37	» »	5 38
» » jesen . . .	»	5 63	» »	5 65

Meteorologično poročilo.						
Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm.						
Dan	Čas opazovanja	Stanje barmetra v mm.	Temperatura na Celziju	Vetrovi	Nebo	Požarica v 24 urah v mm.
17	9. zveč.	724-6	6-0	st. z. a. u.	dež	15-5
18	7. zjut.	721-1	4-4	sl. sv. vzh.	dež	
	2. popol.	720-8	7-0	st. sv. vzh.	»	
18	9. zveč.	722-3	5-3	st. se. v. er	dež	14-8
19	7. zjut.	728-4	3-3	sl. zah.	oblačno	
	2. popol.	729-6	7-7	st. j. vzh.	»	
19	9. zveč.	732-5	4-7	sl. j. vzh.	del. oblač.	0-0
20	7. zjut.	733-0	1-9	sl. j. a. h.	oblačno	
	2. popol.	733-5	10-8	st. jug	del. jasno	
Srednja temperatura sobote 6-4°, normale: 3-8°						
Srednja temperatura nedelje 5-6°, normale: 4-0°						
Srednja temperatura ponedeljka 5-2°, normale: -4-2°						

Zahvala. 272 1-1

Povodom dolgoletne bolezni in tužne smrti iskreno ljubljene soproge. ozir. dobre, skrbne matere, gospe

Jere Požlep

došlo nam je mnogo dokazov sočutnega sožalja; za katero se prav iskreno zahvaljujem. Topla zahvala bodi tudi spremljevalcem rajnice k poslednjemu počitku in darovalcem vencev. Bog povrni vsem!

Žalujejoči ostali.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanec, ki so mi povodom neizrečene nesreče, ki mi je nenadno vzela mojega preljubljenega soproga, izkazali na tako ganljiv način svoje sočutje, izrekan tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujem vsem, ki so dali mojemu pokojnemu soprogu zadnje spremstvo, pred vsem čast. duhovščini, gg. uradnikom deželne vlade in slav. kranjskemu meščanstvu, ki je na res ganljiv način izkazalo svoje sočutje.

Bog plačaj!

268 1-1

Ema pl. Fladung roj. pl. Alpi

Zahvala. 274 1-1

Udano podpisana se najglobokeje zahvaljujem v lastnem in ostalih žalujočih sorodnikov imenu za mnogostransko izkazano iskreno sočutje, srčne tolažbe in darovane vence ob smrti svojega nepozabnega v dan 15. marca t. l. zamrlega preljubljenega soproga, gospoda

Ivana Kuntarič-a ml.

poročnika o. kr. meščanske garde v Kostanjevici in posestnika

kakor tudi za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu v dan 17. t. m. in sicer: tukajšnjim p. n. e. kr. uradnikom raznih uradov in d. ugi odlični gospodi, gg. učiteljem z udeležbo šolske mladine, tukajšnji c. kr. meščanski gardi z godbo in c. kr. meščanski gardi v Krškem, tukajšnjim pevcem za premile ganljive žalobnice, in vsem drugim, zlasti pa še tudi oddaljenim p. n. prijateljem in znanec pokojnega — ki se niso zbal pota — ki so ga k večnemu počitku spremili. — Na večno svidenje! Nad zvezdami!

Bog plati — pokojnemu pa večni mir!

Kostanjevica, dné 18. marca 1900.

Angela Kuntarič roj. Pavčič,

žalujoča soproga.

†

270 1-1

Prežalostnega srca javljajo podpisanci vsem sorodnikom, prijateljem in znanec vest o smrti svojega iskreno ljubljene, nepozabnega brata in strica, gospoda

Franciška Praschnikerja

meščana, posestnika in trgovca v Kamniku

ki je v nedeljo, dné 18. marca 1900, ob pol 4. uri popoldne po dolgi, mučni bolezni, prevaden s svetotajstvi za umirajoče, blaženo v Gospodu zaspal

Pozemski ostanki predragega pokojnika se bodo dne 20. marca 1900 popoldne ob 4. uri v hiši žalosti svečano blagoslovili in potem na pokopališču Na žalah položili v lastno rakev k zadnjemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bode darovala v sredo ob 8. uri zjutraj Na žalah.

V Kamniku, dne 18. marca 1900.

Jernej Praschniker, brat Alojzij Praschniker, inženir in nadzornik c. kr. južne železnice, netjak. — Marija Kece, roj. Praschniker, — Ježefina Stedry, roj. Praschniker. — Ceni Fehmann, roj. Praschniker. — Angela Kurab pl. Mühletrom, roj. Praschniker. — Alojzija Praschniker. — Ivana Praschniker, netjakinje.

VABILO

na

občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Selcih,

regist. zadruge z neomejeno zavezo“,

kateri se vrši

v nedeljo, dné 1. aprila 1900,

ob 1/4 uri popoldne

v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.

2. Poročilo nadzorstva.

3. Odobritev računov za leto 1899.

4. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njega namestnika.

5. Prememba pravil.

6. Slučajnosti.

V Selcih, dné 15. marca 1900.

Načelstvo.

269 1-1

Izurjen in pošten

potovalec (akviziter)

se vsprejme v stalno službo pri zavarovalnici „Unio catholica“.

Prosilci naj se oglašé takoj osebno pri glavnem zastopu „Unio catholica“ v Ljubljani, Kongresni trg št. 17

273 2-2

Hiša.

Prodá se radi preselitve v Trst v Zagorju pri Št. Petru na Krasu tri četrti ure od železniške postaje Št. Peter stopa hiša. Pripravna je za gostilno in prodajalnico (gostilna in prodajalnica se že nahaja v prostorih), zaogaja špecerijskega blaga se pritiče; sta tudi dve kleti, dva prostorna in zračna hleva, skedenj, mali hlev, vrt za hišo, velik borjač in tudi vodnjak. — Vsi prostori so prav pripravi za veliko trgovino.

Več se poizvé pri Antonu Ribarič-u v Zagorju pri Št. Petru na Krasu.

271 3-1

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 36 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I. Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.

Reservni zaklad nad 7.500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.									
Dné 20. marca.									
Skupni državni dolg v notah	99-20	20 mark	23-64	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 . . .	108-—	Salmove srečke, 40 gld.	172-50		
Skupni državni dolg v srebru	99-—	20 frankov (napoleonor)	19-27	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . .	95-90	St. Genois srečke, 40 gld.	180-—		
Avstrijska zlata renta 4%	98-20	Italijanski bankovci	90-15	Prijoritne obveznice državne železnice . . .	87-50	Waldsteinove srečke, 20 gld.	178-—		
Avstrijska kronarska renta 4% ₁₀ , 200 kron . . .	99-45	C. kr. cekini	11-37	» » južne železnice 3%	69-75	Ljubljanske srečke	50-—		
Ogerska zlata renta 4%	96-95	Dné 19. marca		» » južne železnice 5% ₁₀	99-25	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	124-50		
Ogerska kronarska renta 4% ₁₀ , 200	93-65	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164-50	» » doljenjskih železnic 4%	99-25	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. . .	295-25		
Avstro-ogerske bančne dolnice, 600 gld. . . .	127-80	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	169-75	Kreditne srečke, 100 gld.	395-—	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	77-50		
Kreditne dolnice, 160 gld.	234-85	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	290-50	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. . .	385-—	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	25-70		
London vista	242-75	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . .	96-20	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld. . .	42-50	Splošna avstrijska stavbinska družba	96-—		
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. vol .	118-45	Tisne srečke 4% ₁₀ , 100 gld.	141-25	Ogerskega	22-20	Montanska družba avstr. plan.	263-—		
		Dunavske vravnavnne srečke 5% ₁₀	257-25	Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13-—	Trboveljska premogarska družba, 70 gld. . . .	322-—		
				Rudolfove srečke, 10 gld.	66-—	Papirnih rubljev 40	255-50		

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.

Zavarovanja za zube pri zrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje.

Kulturna izboljšava narodil na borzi.

Menjalnica delniška družba

„M E R C U R“

I. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloznih glavnice.